

Jumalateenistus Nõos P, 09.03.25 kell 11.00, *Invocavit*

Lektsioonid: 1Ms 3:1–7; Hb 4:14–16

Jutlus: Mt 4:1–11

Laulud: 69 (1–3); 272 (1–2, 3); 325 (1–6); 347 (1–3)

Siis viis Vaim Jeesuse kõrbesse kuradi kiusata. Ja kui ta oli nelikümmend päeva ja nelikümmend ööd paastunud, siis tuli talle viimaks nälg kätte. Ja kiusaja tuli tema juurde ja ütles talle: „Kui sa oled Jumala Poeg, siis ütle, et need kivid saaksid leibadeks!” Aga Jeesus vastas: „Kirjutatud on: Inimene ei ela üksnes leivast, vaid igast sõnast, mis lähtub Jumala suust.” Siis võttis kurat tema kaasa pühasse linna ja pani seisma pühakoja harjale ning ütles talle: „Kui sa oled Jumala Poeg, siis kukuta ennast alla, sest kirjutatud on: Sinu pärast käsib ta oma ingleid ja nemad kannavad sind kätel, et sa oma jalga vastu kivi ei tõukaks.” Jeesus lausus talle: „Samuti on kirjutatud: Sina ei tohi kiusata Issandat, oma Jumalat.” Taas võttis kurat tema kaasa ühe määratu suure mäe tippu ja näitas talle kõiki maailma kuningriike ja nende hiilgust ning ütles talle: „Selle kõik ma annan sinule, kui sa maha langed ja mind kummardad.” Siis ütles Jeesus talle: „Mine minema, saatan, sest kirjutatud on: Kummarda Issandat, oma Jumalat ja teeni ainult teda!” Siis jättis kurat Jeesuse rahule. Ja vaata, ingleid tuli tema juurde ja need teenisid teda.

Kuuldud kirjakohtade vahel on otsene seos VT-s kirjeldatud Iisraeli rahva kõrberännakuga. Ka Mooses paastus Jumala mäel 40 päeva ja ööd, Jeesuse tsiteeritud Jumala sõnad „Inimene ei ela üksnes leivast...” ja „Kummarda Issandat, oma Jumalat...”, „Sina ei tohi kiusata Issandat, oma Jumalat...” (vastavalt 5Ms 8:3; 2Ms 20:3/5Ms 5:9; 5Ms 6:16) pärinevad Moosese raamatuis kirjeldatud kõrberännaku ajast. Lisaks ühendavad seda lugu kõrberännakuga mitu muud detaili.

Iisraeli rahva 40-aastast kõrberännakut on aga omakorda võrreldud kristlase eluga. Järelikult võib kristlase eluga võrrelda ka Jeesuse kõrbekiusatusi. Hb 6:20 nimetatakse Jeesust ju meie eeljooksjaks ja nõnda võtavad meie kirjakohtades kirjeldatud kolm kiusatust omal kombel kokku ka kristlase elus ette tulevad kiusatused.

Lk 17:1 ütleb Jeesus oma jüngritele: „On võimatu, et ei tuleks ahvatlusi patule, aga häda sellele, kelle kaudu need tulevad.“ Niisiis elame kristlastena pidevalt patuahvatluste ehk kiusatuste rünnakute ohus. Ja erinevalt Jeesuse loost, kus need patuahvatlused või kiusatused tulid otse kuradilt, võivad need meie kristlaseelus tulla ka kaasinimese kaudu. Kasutab ju Jeesus tänases kirjakohtades kuradi kohta kasutatud sõna „saatan“ Mt 16:23 koguni oma esijüngrite Peetruse kohta, kes kõneleb talle saatana kiusavaid sõnu, ise seda aimamata.

Mida siis võiks tähendada see Jeesuse 40-päevane paast kristlase elu lõikes? Mitte ainult seda, et igas kirikuaastas on aeg, mil võib paastuda. Vaid ka seda, et kristlase elus peavad maailma pakkumised jääma teisejärguliseks võrreldes sellega, mida pakub Jumal.

Jumal ütleb 1Ms 4:7 Kainile: „Aga kui sa head ei tee, siis luurab patt ukse ees ja himustab sind. Kuid sina pead tema üle valitsema!” Kristlane peab oma elus pidevalt arvestama sellega, et patt luurab tema ukse ees ja himustab teda. Kaini puhul seostab Jumal seda hea tegemisega, kuid arvan, et me võime öelda ka nii: kui inimene ei tee Jumala tahtmist, siis võib ta arvestada pidevate kiusatustega. Ja kes meist, ka kristlastest, suudaks alati teha Jumala tahtmist? Seega on kristlase elu pidev patust hoidumine sarnane paastumisega.

Ent paastudes tuleb lõpuks ka nälg kätte. Tuli ka Jumala Pojal Jeesusel. Mis siis veel kõnelda meist, kes me pole jumalinimesed, vaid lihtsad luust ja lihast inimesed! Ja kui nälg tuleb, siis kasvab kohe kiusatuste tõenäosus.

Kurat soovitas näljas Jeesusel muuta kivid leibadeks. Teisisõnu soovitas kurat Jeesusel kasutada oma jumalikkude väge iseenese aitamiseks, kui ta on tõesti Jumala Poeg. Ka Mt 27 soovivad pealtvaatajad ristil rippuval Jeesusel ennast päästa ja ristilt alla astuda, kui ta on tõesti Jumala Poeg. Ka siis ei kasutanud Jeesus seda võimalust, sest ta pole tulnud Jumala Pojana maailma selleks, et siin hästi ära elada, vaid et kasutada oma jumalikkude väge inimkonna päästmiseks.

Kuradi soovitusel päästa end näljast imeteo abil vastab Jeesus Pühakirja tsitaadiga: „Kirjutatud on:

Inimene ei ela üksnes leivast, vaid igast sõnast, mis lähtub Jumala suust.” Seega, inimese eluks on tarvis enam kui igapäevane leib („igapäevase leiva“ alla võiks liigitada kõik inimese igapäevaeluks vajalikud asjad). On tarvis Jumala sõna. Teame, mis on Jumala sõna – see on Piibel. Kuid Jeesus ei ütle ilmaasjata „...igast sõnast, mis lähtub Jumala suust“. Seepärast võiks seda mõtet laiendada Jumala kogu rollile meie elus, mitte ainult Piibli lugemisele. Sellele, kui tähtis on Jumal meie jaoks. Kui palju me teda armastame. Kui palju me näeme ja tahame näha elusündmuste taga Jumala kätt. Kui palju me oma elus Jumala peale mõtleme ja tema peale loodame.

Jumala suust lähtub palju sõnu, võib-olla iga meie eluhetke jaoks. Aga me ei pruugi paljusid tema sõnu märgata. Ja neil hetkil tundub meile, et meil on tarvis rohkem „leiba“, et kustutada oma „nälga“, mis on tekkinud tegelikult hoopis Jumala kahanevast rollist meie elus.

Jeesuse kõrbekiusatuste loo puhul on mind alati hämmastanud konkreetsus, millega Jeesus ja kurat oma nn kahevõitlust peavad. Kurat lööb oma kiusatusemõõgaga, Jeesus aga pareerib Jumala sõna mõõgaga. Jeesuse kaitselöök on nii hea, et kurat lõpetab sel teemal kiusamise.

See on õpetlik ka meie, kristlaste elus. Vahel ei saa me oma kiusatustega hakkama seepärast, et me ei anna kuradile tõhusat vastulööki. Jeesus oskas selle anda Pühakirja sõnaga. Kui meie seda ei oska, siis saame selle anda Jeesuse nimega.

Eile käisin Mustvees õp Eenok Haameri matustel ja seal pidas õp Marek Roots haul kõne, kus ta rõhutas õp Eenoki kommet kõnelda palju Jeesusest. Olen selle mõttega täiesti päri. Rohke Jeesusest kõnelemine viitab võib-olla pietistlikule vagaduslaadile, mis kumab läbi meie kirikulauludest ja mis pole omane kõigile meie Eesti kirikus olevaile vagaduslaadidele. Ent usun, et Jeesuse nime võim aitab meil tagasi lüüa kuradi kiusatused ka siis, kui meil ei tule kohe meelde Jumala sõna, millega kuradi mõõgalööki pareerida.

Kuid vaatame edasi, mida kurat oma järgmise löögiga teha üritab. Nii nagu meiegi elus, ei piirdu kurat ühe löögiga, vaid ühe tagasilöömise järel kavandab kohe uut. Ja meie kirjakohas on järgmine löök Jeesusele kiusatus teha jälle imetegu. Seekord aga kõigi nähes end Jeruusalemma templi harjalt alla kukutada.

Võiks siis küsida, et miks kurat kiusab Jeesust sellise imeliku asjaga. Ent inimloomuse juurde kuulub ju enese proovilepanek: kas ma julgen teha seda või teist? Sellele toetub tegelikult ka kogu sport ja meelelahutus.

Praegu on Hollandis Euroopa sisemeistrivõistlused kergejõustikus. Noored sportlased jooksevad ja hüppavad, võttes usumatuid riske. Vahel lõpevad need ka traumadega. Inimene sooritab oma võimete piiril raske võtte, kuid ei tea iialgi, mis on selle tagajärg.

Mille peale sportlane loodab? Oma ande ja treenituse peale. Jeesust templiharjalt alla hüppama innustades arvestas kurat just sellega: kui Jeesus on Jumala Poeg, siis on garanteeritud tema turvalisus isegi siis, kui ta ignoreerib gravitatsiooni (mida ükski inimlik sportlane ju teha ei võtaks). Jeesus keeldub seda sporditrikki tegemast ja tsiteerib jälle Jumala sõna 5Ms 6:16: „Ärge ajage kiusu Issandaga, oma Jumalaga...“ Jumala panemine olukorda, kus ta peaks töotuste kohaselt meid aitama, on järelikult patt. Kui Jumal ise asetab inimese ohuolukorda, siis loob ta sellest välja tulemiseks ise ka pääste, kui ta tahab. Nt kui Jeesus tormist järve vaigistas, siis sekkus ta ju tõepoolest loodusjõududesse. Kuid sel korral olid tema ja ta jüngrid sellisesse olukorda sattunud ja sellest tuli leida väljapääs. Templiharjalt allakukkumine polnud aga mitte millekski vajalik.

Nii saab kurat meie kirjakohas teise vastulöögi, kuid proovib kohe kolmandat, mis on kõige võimsam ja salakavalam: ta pakub Jeesusele ei vähemat kui kogu maailma. Jeesus nimetab ju kuradi Johannese evangeeliumis „selle maailma vürstiks“. Kurat on küll ise loodu, kuid ta on haaranud alates Eedeni aia pattulangusest võimu kogu ülejäänud loodu üle. Järelikult on kuradi võimuses seda loodut ka kellelegi pakkuda.

Mt 16, samas kohas, kus Jeesus nimetab Peetrust saatanaks, ütleb Peetrus ju näiliselt süütud sõnad: Jeesus Mt 16:26 sõnad: „Jumal hoidku, Issand! Ärgu seda sulle sündigu!” Peetrus viitab nendega Jeesuse just öeldud sõnadele, et Jeesus ta peab minema Jeruusalemma ja palju kannatama vanemate ja ülempreestrite ja kirjatundjate poolt ning tapetama ja kolmandal päeval üles äratatama. Peetrus ei mõista, miks Jeesus peaks seda kõike tegema.

Jeesus aga ütleb Peetrusele Mt 16:24jj: „Kui keegi tahab käia minu järel, siis ta salaku oma mina ja

võtku oma rist ja järgnegu mulle! Sest kes iganes tahab päästa oma elu, kaotab selle, aga kes iganes kaotab oma elu minu pärast, leiab selle. Sest mis kasu on inimesel, kui ta võidaks terve maailma, oma hingele teeks aga kahju? Või mis oleks inimesel anda ära oma hinge lunahinnaks?“

Tundub, et just seda lunahinda Jeesuse hinge eest pakubki meie tänases kõrbekiusatuste loos Jeesusele kurat oma kolmandas ja suurimas kiusatuses. Sa saad kõik siin elus, kuid oma hinge pead andma mulle, ütleb kurat. Meenuvad eesti rahvajutud, kus peremees annab kuradile krati eest (ehk muretu äraelamise eest siin elus) kolm tilka verd ehk oma hinge.

See on valiku koht. Kas tahad kogu elu paastuda või elu nautida? Jeesus valis paastumise, sest Jumala Pojana ta teisiti ei saanudki: Looja ei saanud loodu ette kummardada.

Ent meie loodud inimestena oleme iga päev küsimuse ees, keda me teenime. Jeesus võitis kuradi kolmanda kiusatuse Moosese esimest käsku tsiteerides: sul ei tohi olla muid jumalaid minu palge kõrval! Ja näeme, et kurat jättis Jeesuse rahule ning Jeesus sai oma vaevadest taevasel abil hingata.

Palugem, et ka meie suudaksime oma elus pidada oma isandaks Loojat, aga mitte ühtegi loodut. Siis suudame koos Jeesus Kristusega võita kogu maailma!

Aamen.